

sig, v. r. Tvätta och kamma sig samt kläda sig snyggt, göra sig snygg. — *S-d*, part. pass. *Ett s-t rum*. — Brukas ofta adjektivt i betydelsen: Ordnad, hyfsad. *S. karl*, hyfsad i det yttre och i sätt att vara. *S. stil*, ren och prydlig. *S-t språk*, hyfsadt och passande. *S-t hufvud*, *vett*, odladt.

STÄDADT, adv. På ett städadt sätt.

STÄDARE, m. 5. -ERSKA, f. 1. Person, som städar rummen.

STÄDIG, a. 2. (fam.) Snygg och nätt. — *Städighet*, f. 5.

STÄDJÄ, v. a. 2. I. Impf. *Stadde*. Sup. *Stadd*. Part. pass. *Stadd*. (af *Stad*, ställe; ursprungl.: stadga, fastställa.) Genom legoafstal och fästpenning betinga sig nyttjande rätten till en persons arbete eller till jord, för en viss längre tid, och emot viss öfverenskommen lön ell. afgift. *S. tjenstehjon*. *S. hemman*. *S. bört*, utarrendera. — *S. sig*, v. r. *S. sig* ell. *s. bört sig*, taga städja, för att inträda i ens tjänst. *S. sig qvår*, taga städja, för att kvarstanna i ens tjänst.

STÄDJÄ, f. 1. II. Handpenning, som gifves åt en person, den man städjer, eller af hvilken man emottager jord att nyttja.

STÄDJEPENNING, m. 2. Se *Städja*, II.

STÄDJETID, m. 3. Tid, för hvilken tjenstehjon eller jord äro stadda.

STÄDKUBB, m. 2. Kubb, hvaruti större städ nedtill äro fästade.

STÄDNING, f. 2. Handlingen, då något städas. **STÄDS**, städds, ell. **STÄDSE**, städdse, adv. (af *Stad*, ställe) Alltid, beständigt.

STÄDSEL, städds, m. sing. Det aftal, hvarigenom en husebon antager ett tjenstehjon.

STÄDSKÅL, f. 2. Grof jernskiff, som ligger under städet i en hammarsmedja.

STÄDSLÄ, städdslä, v. a. 1. Se *Städja*, I.

STÄDSLÄGG, m. sing. Slagg, som faller vid smidning.

STÄDSTOCK, m. 2. Trä, hvari hylsan för städet i en hammarsmedja är fastkilad.

STÄF, m. 2. pl. *stäfvar*. För- eller akterstäf på ett fartyg. *Öfver s.*, från för- till akterstäf.

STÄFLING, m. 2. Ett slags fisk, äfv. kallad Skaljer.

STÄFPOLL, m. 2. (skepp.) *S-ar*, se *Judasörön*.

STÄFVA, v. n. 1. (sjöt.) Styra kurs. *S. åt land*, i söder, förbi udden. — *Syn*. Styra.

STÄFVA, f. 1. (af *Staf*) Litet öppet laggkärl, att mjölka uti, med ett uppskjutande handtag upp till på ena sidan.

STÄFVER, pl. af *Staf*, bem. 2.

STÄGGAN, f. sing. indef. Örten *Chenopodium Vulvaria*, med en frän, stinkande lukt.

STÄGN, stänngn, n. sing. oböjl. (af *Stänga*) I uttrycket *Hägn och s*. Se *Hägn*.

STÄKE, n. 4. (gam.) Färjställe, färjestad.

STÄKRA, f. 1. 1) Den giftiga örten *Phellandrium aquaticum* med hvita blommor. — 2) En hästsjukdom, den man trott förorsakas af insekten *Curculio paraplecticus*, som uppehåller sig på örten Stäkra.

STÄLL, n. 5. *Ett s. segel*, den mängd segel, ett seglande fartyg förer. *S. till en såg*, träställningen dertill.

STÄLLA, v. a. 2. (af *Ställe*) 1) Förflytta något till en plats och der lemna det i stående ställning. *S. en häst i stallet*. *S. en bok på hyllan*. *S. sin käpp i en vrå*. *S. stegen emot muren*. *S. något på sitt ställe*. *S. nåt*, upp-

ställa jagtnät till djurs fångande. (Fig.) *S. försät för någon*. *S. i verket*, börja med utförandet af något, verkställa. *S. bört, främ, ihöp, i'n, upp, ut*, se *Bortställa*, &c. — 2) Reglera, rikta, gifva rätt läge, ställning. *S. ett ur*. *S. en bössa*. *S. en härd*. — 3) Rikta, gifva anvisning, vända, adressera. *S. sin gång, sin kosa till en ort*. *S. en skrifvelse till någon*. *Brefvet är s-ldt till honom*. *Vexel, ställd på N. N.* *S. en ansökan, en bön, en fråga till någon*. *S. sitt lat till någon*. *S. sitt hopp, sin förtröstan till Gud*, hoppas, förtrösta på Gud. *S. till freds, till rätta, se Tillfredsställa, Tillrättställa*. — 4) Ordna, inrätta, affatta. *S. sitt uppförande, sitt handlings sätt efter omständigheterna*. *Om han hade ställt sitt lif efter fadrens förmaningar*. *Han vet ej, huru han skall s. sitt svar*. *S. sig något till efterrättelse, rätta sig derefter*. *S. ti'll, se Tillställa*. — *S. brukas äfv. absolut, i samma mening som S. ti'll*, t. ex.: *Jag vet ej, huru jag skall s. i den saken*. *Som man s-ller, så har man det*. — 5) Framställa, framte, lemna. *S. vittnen*. *S. bevis*. *S. borgen*. *S. hästar*. *S. soldater*, uppsätta, lemna hästar till arméen. *S. för rätta*, anklaga, instämma till domstol. *S. till ansvar*, se *Ansvar*. (Fig.) *S. för ögonen*, ögonskenligt visa, förklara, föreställa. *S. till Försynens skickelse*, låta bero af Försynens vilja. *S. något i ens behag*, öfverlemna åt ens godtycke. — *S. sig*, v. r. 1) Intaga en plats och der förblifva i stående ställning. *S. sig i ledet*. *S. sig emot väggen*. *S. sig till motvärn*, göra motstånd, försvara sig. — 2) Uppföra sig, skicka sig. *S. sig väl, illa*. *S. sig så, att man kan stå till svars*. *S. sig väl, illa med någon*, så att han blir nöjd, missnöjd. *Veta att s. sig*, att skicka sig rätt. — 3) Låtsä sig vara, gifva sig utseende af. *S. sig sjuk*. *Han s-ller sig glad, så sorgens han än är*. *Han s-ller sig, som om han ej visste det*. — 4) *S. sig efter*, rätta sig efter. *Jag skall s. mig derefter*. *S. sig efter ens önsknningar*. *S. sig i'n*, genom inställsamhet tillvinna sig ens ynnest, göra sig behaglig, slät, grön. *S. sig illa ut*, utsätta sig för en fara; äfv. taga ett dåligt parti. *S. sig tillfreds*, se *Tillfreds*. *S. ti'll sig*, oreña, smörja ned sig.

STÄLLANDE, n. 4. Handlingen, då man ställer.

STÄLLARE, m. 5. En del i snällaren på ett bössläs.

STÄLLBAND, n. 5. Den undre koniska delen af schaktet i en masugn.

STÄLLBRÖST, n. 5. Muren framtill på en masugn.

STÄLLBÖSSA, f. 1. Se *Gillerbössa*.

STÄLLE, n. 4. (af *Stå*) 1) En kropps rum med afseende på dess läge till andra föremål. Rum, som en kropp intager eller kan intaga. Äfv. rum, der en handling föregår eller föregått, eller der någon befinner sig. *Icke kunna röra sig ur s-t*, från den plats, der man är. *Jag kan icke få honom ur s-t*. *Jag kommer icke ur s-t*. *Gå icke ur s-t*. *S-t för en handling, en strid*, der en h., en s. försiggått. *Omständigheter, som ha afseende på sjelfva s-t*. *Sätta något på sitt s.*, på den plats, der det bör vara. *På alla ställen, der jag varit*. *Det fns ej på något s.* *På s-t*, på samma plats; äfv. genast, t. ex.: *Besigtning* ell. *undersökning på s-t*; *han dog på s-t*. Uttrycket *Ort och s.* har afseende på landskap, stad eller socken och sjelfva platsen, der någon eller något befinner sig, der något skett